

MICHALA RIES

**24 DNÍ
DO VIANOC**

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Kristína Němcová
Prvé vydanie
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Copyright © Michala Ries 2022
Cover Design © Barbara Baloghová 2022
Cover Photo © Shutterstock
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2022

ISBN 978-80-220-2448-8

*Moja zima je biela. Vetry náhodné
sotva šteknu pod brán.
Moja zima je dobrá.
Zahodme
starý klobúk melanchólie
a bežme prostovlasí do strmého brehu.
Moja zima je nežnosť,
iskrenie hviezd
a číry jagot snehu.*

ZIMA, MIROSLAV VÁLEK

30. NOVEMBER

*„Biela zima s nami letí na saniach,
my z tej rýchlej jazdy nemávame strach.“*

Zima na saniach, MICHAL DOČOLOMANSKÝ
a spevácky zbor SLNIEČKO

„Ešte raz ti gratulujem! Na to miesto sa dokonale hodíš!“

Prikývnem a snažím sa pred našou regionálnou riaditeľkou tváriť nadšene.

Snažím sa tak cítiť.

Od nového roka sa z Niny-farmaceutky stane Nina-zodpovedná farmaceutka, vedúca lekárne. Naša vedúca Viki je už pár týždňov na nemocenskej a čoskoro nastupuje na materskú. Ja som tá vyvolená, ktorá prevezme jej miesto.

Budem šéfka, zodpovedná za tri kolegyne a sanitárku. Teda, tú tretiu kolegyňu ešte budeme musieť po novom roku nájsť. A čo sa týka náplne práce, tú už aj tak robím, len to budem mať na papieri. A k tomu vyšší plat.

Kolegyne mi gratulujú. Nemôžem sa zbaviť pocitu, že ich radosť je väčšia ako moja.

S úľavou si vydýchnem, keď sa každý vráti k svojej práci.

Hodinu pred koncom pracovného času mi Mariah

Carey roztancuje mobil na stole. Domiešam masť, vy-
počujem si refrén a až potom zdvihnem.

„Haló?“

„Slečna Nina, tu je Mária Mondoková z Vašej Rea-
litnej! Mám skvelé správy! Ten byt, ktorý sme boli ob-
hliadať pred tromi týždňami na Trenčianskej, je váš!
Majiteľke ste sa páčili najviac zo všetkých uchádza-
čov!“

Ach. Myslela som si, že z toho nič nebude, keď sa tak
dlho neozvala.

„No... to je... super?“ dokončím otázkou.

„To teda je! Kedy by ste mohli prísť podpísať zmluvu?“

„Dohodnem sa s priateľom a dáme vám vedieť, dobre?“

Po pár nadšených vetách zavesí.

Nafúknem líca a nahlas vydýchnem.

„Zlé správy?“ otočí sa na mňa kolegyňa Jelka.

Pomaly pokrútim hlavou. „Fantastické.“

„Tak prečo sa tak tváriš?“

Chvíľu na ňu len bez slov civiem, kým nájdem tú správ-
nu odpoveď.

„Predmenštruačný syndróm.“

Chápavo prikývne, otvorí zásuvku a hodí po mne čo-
koládu.

Musí byť ťažké pretĺkať sa životom ako muž, bez
možnosti vyhovoriť sa v podstate z čohokoľvek vďaka
menštruácii. Ak by existoval slovník zázračných slov,
menštruácia a všetky jej obmeny by mali tróniť na čes-
nom mieste.

Keď o pol piatej konečne zavrieme, vytiahnem svoj
elektrický bicykel von. Ponaprávam veľkú červenú
mašľu so zlatým lemom, ktorú som si naň dnes ráno
uviazala. Je posledný novembrový deň, najvyšší čas na
vianočnú výzdobu.

Pozriem hore na temnejúcu, no jasnú oblohu. Dnes by mohlo mrznúť.

Posledné dva roky nebol takmer žiaden sneh, no teraz ešte nie je ani december a mrzlo už aj cez deň! To mi vlieva do žíl nádej.

Som asi na polceste, keď uvidím na chodníku svoju mladšiu sestru Violu. Chcem ju nenápadne obísť.

„Haló! Nina! Stoooooj! Nina!“

Misia neúspešná. Zastavím a počkám, kým ku mne dobehne.

Líca má červené a na tvári široký úsmev.

„Chcela som počkať do tvojich narodenín, ale asi je to osud, že ťa vidím!“

Narodeniny mám o tri dni. „Nechápem, o čom hovoríš...“

„Silvestra strávime v Paríži. Ty, ja, Eiffelovka a záplava mužov, ktorí vedú majstrovsky bozkávať!“

„Prečo si myslíš, že Francúzi vedú majstrovsky bozkávať?“ chytím sa tejto myšlienky, pretože to ostatné ešte potrebujem spracovať. „Nikdy si žiadneho nepobozkala.“

„Francúzsky bozk predsa!“

„A kto ich to všetkých naučil? Je to zručnosť, ktorú odovzdáva otec synovi? Myslíš, že to spolu trénujú?“

„Ty si nechutná!“

„Neviem si inak vysvetliť, ako by toto majstrovstvo mohli ovládať plošne všetci Francúzi, ak ich to nenaučili ich otcovia a tých ich otcovia a tak ďalej. Ústne podanie, chápeš. Myslím, že to je definícia tradície.“

Uškrniem sa tej predstave. Viola sa zdesene otrasie.

„Nateraz to nechajme tak. Povedz mi, ako veľmi sa tešíš z môjho darčeka?“

Veselosť ma prejde. Ako veľmi?

„Vieš, že nerada lietam.“

Letela som len raz, na dovolenku v Turecku. Celý čas som túpla, že nám do motora vletí krádeľ husí a všetci zomrieme.

„Let do Paríža je pomerne krátky, vybrala som Francúzsko práve kvôli tomu, aby si to zvládla. A budem s tebou.“

Vyčarím silený úsmev. Dnes ich je akosi priveľa.

„Na ako dlho to je? Silvestra som mala tráviť s Radkom.“

„Na štyri dni. Už som kúpila letenku na tvoje meno, nedá sa to zrušiť. Ja mu to vysvetlím. Bude to super, uvidíš!“

„Porozprávame sa o tom ešte neskôr, dobre? Musím ísť!“

„Dobre, maj sa! Au revoir!“

Kým sa dostanem na námestie, zotmie sa. Zastavím pri vianočnom stromčeku. Už sú na ňom zavesené svetielka, ale ešte nesvietia. Výzdoba sa rozžiari až prvého decembra, ako každý rok. Zídem z bicykla a rozhliadnem sa okolo seba.

Dnes je tu trochu pusto, ale zajtra...

Milujem Vianoce, nakupovanie darčiekov, vianočnú výzdobu. A svetielka, hlavne veľa svetielok! Milujem všetko, čo sa týka Vianoc. Je to také krásne, čarovné a pokojné obdobie.

Posadím sa na studenú lavičku a vzdychnem si.

Čo to so mnou je? Prečo sa neteším z pracovného úspechu? Z pokroku vo vzťahu, ktorý predstavuje spoločné bývanie? Prečo sa neradujem z Violinho darčeka? Let bude krátky a výlet môže byť skvelý.

Moje úvahy preruší párik, ktorý sa zastaví kúsok odo mňa. On ju objíma okolo ramien a ona si zloží hlavu na jeho plece.

„Zlatko?“

„Hm?“

„Keby si mal dnes zomrieť, čo by si vo svojom živote najviac ľutoval?“

Napnem uši, toto ma zaujalo.

„Čo je to za morbidnú otázku?“

„Nie je morbidna. Odpovedz.“

„Čo ja viem? Asi nič. Mám svoj život rád taký, aký je.“

Potom je medzi nimi dlhé ticho.

„Vezmime sa.“

Ona od neho odstúpi a šokovane sa spýta: „Čože?“

„Vezmime sa. Ľutoval by som, že som ti nikdy nedal najavo, ako veľmi mi na tebe záleží. Buď moja žena.“

„Ty ma... ty ma...“

„Áno. Prsteň kúpime zajtra, môžeš si vybrať. Neľutoval by som to, ako som žil, ale to, čo som nestihol urobiť. Vezmeš si ma?“

Ona zo seba vytisne rozochvené áno.

Padnú si do náručia, smejú sa a plačú zároveň.

A ja? Len potichu závidím.

O niekoľko minút ma požiadajú, aby som im urobila fotku.

Prvú zásnubnú.

Gratulujem im.

Odídu a ja si znova sadnem na lavičku.

Čo by som ľutovala najviac, keby som dnes mala zomrieť?

Ľutovala by som, že som nežila tak, ako som chcela. Že som sa riadila viac strachom než svojimi túžbami. Ľutovala by som veľa vecí... čo som urobila a čo neurobila, čo som nepovedala, čo som povedala a neospravedlnila sa za to. Že som robila častejšie to, čo sa má, než to, čo mi srdce kázalo urobiť.

Nepokojne vstanem a vzápätí si znovu sadnem.

Nebývala som vždy takáto.

Zodpovedná. Usadená. Vyhovujúca.

Mala som iskru. Riadila som sa srdcom, bola som nebojácna a bezprostredná a okolie ma často označovalo za bláznivú. Páčilo sa mi takou byť. Páčilo sa mi byť iná. Kedy som prestala hovoriť, čo si naozaj myslím a cítim? Prečo tie bláznivé nápady prestali? Kam zmizol môj sarkastický humor?

Tá zmena ma zrazu šokuje. Akosi som to vždy prikladala dospelosti. Ale dospieť predsa neznamená prestať byť sama sebou...

Mama často hovorievala, že by som sa mala začať správať normálne. Mať normálnu prácu, normálny vzťah, viesť normálny život. Byť ako ostatní.

Teraz som ako ostatní. Žijem usporiadaný život. Bez iskry.

Zima mi zalieza pod kabát, no ja ju ignorujem, pretože v hlave sa mi pomaly rodí nápad. A s ním prichádza aj hrejivé teplo v hrudi.

Naskočím na bicykel a rýchlo šliapem do pedálov. Do bytu doslova vletím. Ruky sa mi od rozrušenia trasú, keď si sadám za stôl s perom a hárkom papiera.

Do Vianoc zostáva dvadsaťštyri dní.

Dvadsaťštyri dní, počas ktorých môžem napraviť chyby a splniť si sny.

Dvadsaťštyri dní, počas ktorých môžem robiť bláznivé i vážne veci.

Dvadsaťštyri dní je dosť na to, aby som znovu našla samu seba.

Obdobie Vianoc je predsa jedinečné a kúzelné. Magické.

Vyrobím si svoj vlastný adventný kalendár, aj keď

som prvú adventnú nedeľu už premeškala. Adventný plán!

Začnem písať. Jeden riadok za druhým, ani nemusím veľa premýšľať, tie správne slová mi prichádzajú na myseľ samy.

Niektoré nápady ma znervózňujú, len ich dávam na papier, zatiaľ čo iné ma naplňajú radostným očakávaním.

Potichu odložím pero a každý nahlas prečítam. Niektoré sú trochu hlúpe a iné sú zase také vážne, až mi srdce zvieria od strachu.

„Znie to výstredne. Bláznivo. Nezmyselne,“ presviedčam samu seba, no hoci sa mi rozum celý ten šialený nápad snaží vyhovoriť, srdce mi v hrudi radostne poskakuje.

Áno! Áno! Áno!

Urob to, prosím, urob to!

„Ak do toho pôjdem, zmení mi to celý život,“ zamumlem si popod nos a celá sa roztrasiem.

Je to pravda. Viem, že je. Niektoré veci na mojom zozname... nebudú sa dať vziať späť.

No aj tak to chcem. Skúsiť nájsť tú slobodnú Ninu. Naposledy som sa s ňou stretla pred desiatimi rokmi.

Zhlboka sa nadýchnem, snažím sa pozbierať odvahu.

Nožnicami rozstrihám papier na dvadsaťštyri pási-
kov.

Z parapetu v obývačke zoberiem malé okrúhle akvárium. Pred pár dňami mi umrela rybička, bojovnica. Asi nebola taká bojovná, ako naznačovalo jej meno. Spláchla som ju do záchoda a na akvárium som akosi zabudla.

Teraz z neho vylejem mierne zapáchajúcu vodu, umyjem ho a vytriem uterákom. Po ceste späť k stolu

odlepím z okna veľkú snehovú vločku a nalepím ju na akvárium.

Potom tam vsypem dvadsaťtri popísaných pásikov.

Jeden si nechám pred sebou. Ostatné dni budem žrebovať.

Týmto musím začať.

Oblečiem si šaty, ktoré sa mu na mne nepáčia. Tigrované. Podľa mňa sú super. Vlasy si zviažem do konského chvosta. Ani to sa mu na mne nepáči. A nanesiem si ostročervený rúž. Ten priam neznáša.

Pozriem sa na seba do zrkadla a spokojne prikývnem.

Decentná Nina je preč.

Keď ma takú uvidí, malo by mu dôjsť, že rozchod so mnou je vlastne výhra.

Vyrazím z domu. Idem pešo, Radko býva len o dve ulice ďalej.

Spoznali sme sa pred rokom a pol na narodeninovej oslave u mojich priateľov. Zarozprávali sme sa až vo chvíli, keď som si obliekala kabát a vonku ma čakal taxík. Vypýtal si moje číslo, pozval ma von, po večeri ma pobožkal a začali sme spolu chodiť.

Dodnes som mu nepovedala, že ho ľúbim. Ale ja som to ešte nepovedala žiadnemu mužovi. U nás doma sa vyznaniami neplytvalo a ja tiež nie som z tých, ktoré by okolo seba rozhadzovali silné slová.

Pamätám si, že keď som sa raz ako malá mamy opýtala, či ma ľúbi, odpovedala mi, nech sa nepýtam hlúposti, veď to predsa viem.

Radkovi som to však nepovedala nie preto, že má veštecké schopnosti, ako to mama očakávala odo mňa, ale preto, že ho neľúbim.

Mám ho veľmi rada. Je mi s ním dobre. Mali by sme pekný život.

Dlho som si myslela, že je to tak v poriadku, že to stačí. Že veľké lásky aj tak nakoniec bolia a ľudia nekončia ako v milostných románoch a filmoch. Lenže pred niekoľkými týždňami spomenul spoločné bývanie a mňa tá myšlienka doslova zabořila.

Ďalší krok vo vzťahu.

Radko ma informoval o vzťahovej postupnosti: chodenie – spoločné bývanie – manželstvo – deti.

Nový rok, nový krok.

Len zaznačiť do kalendára, aby som na to náhodou nezabudla!

Asi som dúfala, že sa na mňa niečo z tej jeho usporiadania nalepí, keď budeme spolu...

Súhlasila som s jeho ponukou začať si hľadať spoločný byt, ale zároveň som v sebe cítila náznak akejsi neochoty.

Nahovárala som si, že mám strach z neznámeho a ten opadne, keď spolu začneme bývať.

Ale každou ďalšou obhliadkou bytu som znervóznela viac a viac.

Pravda je taká, že hoci je partnerstvo s ním ľahké, nechcem s ním byť.

Otvorím si vchodové dvere a s kľúčmi v ruke stojím pred jeho bytom.

Dlane mám spotené, žalúdok sa mi trasie a kolena ešte viac.

Naozaj sa chceš rozísť s dobrým mužom kvôli svojmu bláznivému adventnému plánu?

Zneistiem.

Mám pocit, akoby som sa rozhodovala, či nastúpim na horskú dráhu, alebo zostanem na pevnej zemi.

Neznášam kolotoče, povraciam sa len z pohľadu na to, ako sa krútia, nemusím v nich ani byť.

Z nejakého čudného dôvodu viem, že ak to spravím, ak splním prvú úlohu zo svojho adventného plánu, tak potom urobím aj všetky ostatné.

Nadýchnem sa a strčím kľúč do zámky.

Otvorím dvere a zavolám jeho meno.

Kým sa s úsmevom objaví, zhodím z pliec kabát a vyzujem si čižmy.

A ten úsmev zmizne, hneď ako si ma od hlavy po päty prezrie.

„Panebože, vyzeráš ako prostitútka v zoo.“

Priložím si ruku na ústa, aby som ovládla smiech.

A potom sa rozplačem.

„Nechcem s tebou žiť v tom úžasnom byte v centre s obrovským francúzskym oknom a vaňou veľkou ako moja terajšia kúpeľňa.“ Prejdem na gauč a posadím sa. Začnem štikútať. „Si dobrý človek. Chcem sa s tebou rozísť.“

Po prekonaní šoku si ku mne prisadne a začne ma utešovať.

On mňa.

„Prepáč,“ fňukám pomedzi protivné štikútanie. „Chcem od života niečo iné. Mám svoj adventný plán a musím ho dodržať. Sú tam aj veci, ktoré by som nemohla ako zadaná robiť, takže som musela začať tebou. Ospravedlňujem sa, že som si lístok s rozchodom čestne nevylosovala. Možno by sme spolu boli ešte aj tri týždne. Skrátka, musela som to urobiť ako prvé.“

„O čom to rozprávaš?“

„Ach, o ničom,“ nenápadne si utriem usoplený nos o jeho sveter. „Ja...“

Nestihnem dopovedať.

Povraciam sa.

Na koberec v obývačke. A druhýkrát do záchoda.

Logické vysvetlenie je, že to spôsobil ten camembert, ktorý som tesne pred odchodom z práce zjedla s rožkom. Bol tri týždne po záruke, ale čo by mohlo byť syru, ktorý sa už plesnivý predáva?

Je tu však ešte jedno vysvetlenie a tomu akosi verím viac.

Nastúpila som na horskú dráhu.

I. DECEMBER

*„Sviatky radosti a pokoja,
nechápem, čo si celá nesvoja.“*

Vianoce, INÉ KAFE

Keď sa prebudím, vonku je ešte tma. Čo znamená, že môže byť pokojne aj pol siedmej, pretože v zime je tma skoro stále.

To však hrá do karát svetelnej reťazi na mojom okne. Aj tej na balkóne. Aj tej nad kuchynskou linkou. A, samozrejme, tej na stromčeku.

Posadím sa a spustím nohy na huňatý koberec.

Noc som mala pokojnú a bezsennú. Myslím, že som včera plakala ani nie tak kvôli rozchodu, ale preto, že som nechcela Radkovi ublížiť.

Je dobrý človek a ja som tiež.

Ale teraz necítim smútok, naopak, cítim podivnú radosť a pokoj.

Ako to, že som stratila rok a pol života vo vzťahu s mužom, ktorého som od začiatku považovala iba za priateľa?

Tak málo sa v sebe vyznám?

Snažím sa nad tým radšej nedumať, ponaťahujem sa a podvoľím sa očakávaniu, ktoré do mňa pomyselne šťuchá prstom.

Rozbehnem sa k stolu, kde na mňa čaká moje adventné akvárium.

Strčím ruku dnu a vyberiem lístok. Na poslednú chvíľu ho pustím a zoberiem iný.

Roztvorím ho a zasmejem sa.

To sa po včerajšej dráme hodí.

Keď som bola malá, fascinovali ma pohyblivé schody. Vždy som chcela po nich vybehnúť v protismere. Mama mi to nikdy nedovolila. A keď som to raz chcela vyskúšať v puberte, kamošky ma odtiaľ odtiahli s tým, že ich strápňujem. A potom som to už neurobila.

Mám dvadsaťosem rokov a nikdy som nebežala v opačnom smere po eskalátore.

A chcem!

Po práci pôjdem do nákupného centra a urobím to!

S ľútosťou pozriem na svoje tigrované šaty prehodené cez operadlo stoličky. Keď už nechodím s Radkom, nemusím brať ohľady na jeho módné názory a pokojne môžem vyzeráť ako prostitútka v zoo.

Prekáža mi však zápach zvratkov.

Operiem ich a čoskoro to spolu roztočíme.

Namiesto nich si dám iné šaty, červeno-zlaté, s dlhými rukávmi a so zvonovou sukňou. Aj moja garderóba pomaly zvianočnieva.

Otvorím okno a vykuknem.

Dnes nemrzlo, chodník je dokonca mokrý.

Teší ma to a neteší zároveň.

Ak nesneží a nemrzne, môžem chodiť na bicykli. Je to môj obľúbený spôsob prepravy.

Ak sneží, musím chodiť pešo alebo autobusom, ale... je sneh.

Navlečiem si hrubé pančuchy, zababuším sa do teplého kabáta a pred odchodom zavesím na svoj bicykel jednu maličkú vianočnú guľu.

Predsa len už je december, hodí sa to.

Zadok sa mi na normálnu teplotu zohreje až okolo desiatej.

Som vzadu a vyrábam prednisonové čapíky. Popíjam čaj s príchutou punču a s kolegyňou Peťou, ktorá kontroluje expirácie liekov, si vymieňame tipy na vianočné darčeky.

„Nina, ako pokračujete s hľadáním bytu?“ vyruší ma od povinností Jelka.

„No, včera som sa s Radkom rozišla, takže asi už nehľadáme.“

„Vy ste sa rozišli?“ Jelka sa s efektným šmykom presunie spoza predajného pultu k nám dozadu.

„Prečo?“

„Máš tam klienta,“ poviem jej a myknem hlavou dopredu.

„Moment, prosím,“ zakričí na zákazníka a zdvihne na mňa obočie.

„Mohla by som ti strhnúť prémie,“ upozorním ju.

„Zatiaľ nie si moja šéfka, tak sa tu nenadúvaj ako mor-ka a vyklop to!“

„Pretože ho neľúbim.“

„Je dobrý, milý, fešák, má stabilnú prácu, záleží mu na tebe, chce s tebou bývať, nezabúda na tvoje sviatky...a ty sa s ním rozídeš, pretože ho neľúbiš? Čo si pokazená?“

Navonok sa zasmiejem, ale vo vnútri posmutniem.

„Nie som pokazená. Len som nechcela strácať čas ani jedného z nás. Tie city tam neboli a už sa ani neobjavia.“

„Takže ho môžem pozvať von ja?“

„Radka?“ vypleštím na Peťu oči.

„Veď ho neľúbiš!“

„Ty máš záľusk na Nininho bývalého frajera? Nie sú rozídení ani dvadsaťštyri hodín!“ zapojí sa Jelka.

Prejdem k pultu a vybavím oboch zákazníkov, ktorí tam čakajú. Dievčatá mám za chrbtom a len čo sa za zákazníkami zavrú dvere, otočím sa k nim.

„No asi mi to neprekáža, už s ním nie som,“ vyhrknem po chvíli, pretože to by som mala povedať, ak už k Radkovi nič necítim. Hoci mi je z tej predstavy trochu divne.

„Podľa mňa je to dokonalý muž. Ale nič by som si nedovolila, bol predsa s tebou. Vieš, že taká nie som. Ale teraz, keď je voľný... škoda takého chlapa. Nechcem, aby mi ho nejaká fuchtľa ukradla spreď nosa len preto, že otáľam.“

„Nemyslíš si, že potrebuje trochu času, aby sa spamätal po rozchode?“ spýtam sa opatrne.

„Potrebuje ženské náruče, nie? Idú Vianoce, útecha sa mu zide. Nechcela by si, aby tvoj kamarát Radko bol sám a smutný pri vianočnom stromčeku, či áno?“

„Peťa, ty si ako hyena. Ešte ani nevychladol a ty už sa na neho vrháš, aby si ho roztrhala v zuboch! Chudák chlap!“

Kvôli tomu Jelkinmu prirovnaniu mi zabehne čaj.

„No tak! Som praktická žena!“

„Si mrchožrútko!“

„Dáš mi jeho telefónne číslo?“ otočí sa na mňa.

„Čo keby si rovno prišla k nemu domov a namiesto šiat by si sa len previazala veľkou červenou mašľou?“

Prestanem počúvať ich prekárание a urobím si inventúru pocitov.

Ako sa cítim kvôli tomu, že sa Peti páči môj priateľ? Teda, bývalý priateľ.

Je to trochu čudné a dokonca trochu žiarlim, ale zároveň viem, že nikdy neurobila nič, čím by mu to naznačila. Žiadne hlúpe úsmevy, žmurkania, dotyky. Nič, vždy sa správala len kamarátsky.